

Tillsynsbesöket vid Opera- högskolan i Stockholm 2011

Rapport 2012:5 R

Tillsynsbesöket vid Opera- högskolan i Stockholm 2011

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Tillsynsbesöket vid Operahögskolan i Stockholm 2011

Utgiven av Högskoleverket 2012

Högskoleverkets rapportserie 2012:5 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, juridiska avdelningen, **Caroline Cruz**

Omslagsbild: Operahögskolan

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Innehåll

Sammanfattning	5
Förord	7
Tillsynsbesöket	8
Planeringen	8
Besöket	8
Efterarbetet	10
Högskolelagen och högskoleförordningen	12
Organisation	12
Kursvärderingar	13
Studentrepresentation	15
Samrådsskyldighet om en enda person bereder eller fattar beslut	17
Anställningsordning	18
Kursplaner och utbildningsplaner	19
Examensärenden och frågor om tillgodoräknande	22
Antagningsordning	23
Anstånd och studieuppehåll	24
Utbildning på forskarnivå	28
Förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor	29
Uppdragsutbildningens omfattning	29
Förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor	30
Information till de studerande	30
Funktionshindrade studenter	31
Information och stöd	31
Tryckfrihetsförordningen samt offentlighets- och sekretesslagen	33
Hantering av och information om allmänna handlingar och diarietföring	33
Utlämnande av allmänna handlingar	34
Registrering	35
Posthantering	37
Förvaltningslagen och myndighetsförordningen	40
Besök och öppethållande	40
Handläggningstider	41
Överklagandehänvisningar	43
Formella krav på högskolans beslut	44
Författningenlig verksamhet	47

Sammanfattning

Högskoleverket finner att studentkåren är väl representerad i Operahögskolans beslutande organ. Studenterna är dock inte representerade i de beredande organen, rektorns ledningsgrupp och högskolans planeringsgrupp, men verket utgår från att studenterna kommer att erbjudas representation i grupperna.

Operahögskolans storlek skapar speciella förutsättningar för den skyldighet till samråd som finns om en enda person bereder eller fattar beslut. Det är dock viktigt att reglerna om samråd är kända på högskolan och åtgärder bör vidtas för att säkerställa att reglerna följs.

Högskoleverket konstaterade att sammanställningar av kursvärderingar saknas, men att Operahögskolan efter tillsynsbesöket har förklarat att sammanställningar nu görs på samtliga kurser.

Operahögskolans arbetsordning uppfyller kraven i högskoleförordningen och anställningsordningen framstår som ändamålsenlig. Däremot bör antagningsordningen ses över, bl.a. saknas det av Operahögskolan vid besöket beskrivna förfarandet för antagning av sökande.

I utbildningsplanerna anges att de sökande antas genom antagningsprov, men det framgår inte att proven är ett urvalskriterium. Detta bör förtydligas.

Högskoleverket konstaterar att Operahögskolan omgående måste fastställa kursplaner för de kurser som ingår i masterutbildningarna.

Operahögskolan måste dessutom i två kursplaner ange vilka examinationsformer som används på kurserna och i andra kursplaner förtydliga formerna för examinationen.

Handläggningstiderna för examensbevisen är föredömligt korta.

Eftersom Operahögskolan inte har dokumenterat betygsbesluten har verket inte kunnat granska handläggningstiderna för rättning av prov. Högskoleverket konstaterar vidare att det har funnits få studentärenden att granska. Detta beror på att det enligt uppgift från Operahögskolan inte har förekommit några ärenden om tillgodoräknande och anstånd med studier för antagna. En annan anledning är att hanteringen av ärenden om antagning varit muntlig och att skriftliga beslut i dessa ärenden inte har fattats. Några överklagade studentärenden har heller inte funnits att granska. Högskoleverket anser att det är anmärkningsvärt att Operahögskolan inte har dokumenterat besluten och utgår från att högskolan snarast ser över rutinerna för ärenden om bl.a. antagning, studieuppehåll och betyg.

Operahögskolan saknar informationsmaterial om vilka stödåtgärder som finns för funktionshindrade studenter och vem man kan kontakta om man har frågor kring funktionshinder. Högskoleverket är positivt till att högskolan arbetar med att se över informationen på sin webbplats.

Högskoleverket konstaterar att det varken finns riktlinjer eller rutiner för hur de anställda ska hantera personadresserad post vid deras frånvaro. Det gäller både vanliga pappersförsändelser och e-brev.

Efter tillsynsbesöket har Operahögskolan uppgett att vissa av bristerna redan har åtgärdats och att högskolan arbetar vidare med rapporten som stöd i sitt kvalitetsarbete.

Förord

Högskoleverket har enligt sin instruktion tillsyn över universitet och högskolor. Tillsynen bedrivs bl.a. genom att verket besöker några lärosäten varje år. Huvudsyftet med besöken är att kontrollera att lärosätena följer de lagar och förordningar som gäller för verksamheten. Avsikten är också att stödja och hjälpa lärosätena att stärka och utveckla den egna kontrollen av verksamheten.

Verket skickar i god tid före besöken ett frågeformulär som lärosätet ska besvara. Därigenom får lärosätets ledning och anställda ett tillfälle att kontrollera och reflektera över den egna verksamheten ur ett förvaltningsrättsligt perspektiv. Vid besöket granskar verket på plats hur lärosätet tillämpar de regler som gäller för verksamheten, bl.a. genom stickprovskontroller. Verket får dessutom värdefulla synpunkter från lärosätena och god inblick i deras verksamhet och de praktiska problem som lärosätena ställs inför, liksom i hur problemen hanteras. Verkets besök dokumenteras i rapporter som läggs ut på verkets webbplats, www.hsv.se.

Studenternas rättssäkerhet är en särskilt viktig utgångspunkt för verkets tillsynsverksamhet. Studentkåren eller studentkårerna vid det aktuella lärosätet får därför inför besöket också möjlighet att besvara frågeformuläret och att lämna synpunkter till verket.

Det är verkets förhoppning att tillsynsbesöken ska vara till stöd och ledning för att förbättra verksamheten vid lärosätena.

Författningshänvisningarna i rapporten avser, om inte annat anges särskilt, bestämmelserna i deras lydelse efter den 1 januari 2011.

Tillsynsbesöket

Planeringen

I början av februari 2011 kontaktades rektorn för Operahögskolan i Stockholm och informerades om att Högskoleverket planerade att göra ett tillsynsbesök vid universitetet under 2011 och att ett formulär med frågor skulle skickas inför besöket.

Frågeformuläret sändes till Operahögskolan den 3 februari 2011 tillsammans med ett brev med uppmaning om att frågorna skulle besvaras senast den 2 maj 2011.

Operahögskolans studentkår fick också frågeformuläret och gavs möjlighet att lämna synpunkter på hur tillämpningen av reglerna fungerar vid högskolan.

Den 2 maj 2011 inkom svar från Operahögskolan på det utsända frågeformuläret och Operahögskolans studentkår lämnade synpunkter den 1 maj 2011.

Tillsynsbesöket genomfördes den 23 och 24 maj 2011.

Från Högskoleverket deltog chefsjuristen Christian Sjöstrand samt verkssjuristerna Caroline Cruz, Charlotte Ejsing, Anna Sandström och Mattias Wande.

Besöket

Måndagen den 23 maj 2011

Besöket inleddes med att samtliga företrädare från Högskoleverket träffade rektorn Magnus Aspegren och förvaltningschefen Jan-Erik Sahlberg.

Christian Sjöstrand berättade om juridiska avdelningens verksamhet samt om syftet med tillsynsbesöket och hur detta besök skulle komma att genomföras.

Därefter redogjorde Magnus Aspegren för Operahögskolans verksamhet enligt bl.a. följande. När han tillträdde för två år sedan gjordes en verksamhetsanalys som resulterade i fyra mål. Ett av dem är att Operahögskolan ska vara en ledande högskola för operakonstens utveckling. Det är viktigt att få med vad som är unikt med det konstnärliga arbetet. Administrationen består av fem personer. Antalet studenter är 36 och de utbildar sig framför allt till sångare, regissörer och repetitörer. Tre studenter går på masterutbildningen. Dessutom finns två forskarstudenter. En av dem är antagen till Kungl. Tekniska högskolan. Operahögskolan har Sveriges minsta men bästa utbildning av operasångare. Undervisningen är individuell och därför finns det lika många sångpedagoger som det finns sångarstudenter. Pedagogerna väljs av Operahögskolan och studenterna tillsammans. Operahögskolan har många tillsvidareanställda lärare, cirka 15, och många av dem har arbetat där länge. De nya

bestämmelserna i högskoleförfattningarna har inte påverkat organisationen. Ledningsgruppen träffas varannan vecka. Det gör också planeringsgruppen. I denna grupp presenterar studieledarna olika projekt. Personalgruppen träffas var sjätte vecka.

Sedan diskuterades några av de svar som Operahögskolan lämnat till Högskoleverket på det utsända frågeformuläret.

Besöket fortsatte med att Högskoleverkets representanter träffade planeringssekreteraren och registratören Liselott Mökjas, ansvarige för studentservice Mats Lindberg och producenten Marit Wixell. Samtal fördes om hanteringen av studentärenden såsom tillgodoräknande, anstånd och studieuppehåll. I detta sammanhang tog Mattias Wande stickprov på ärenden om utfärdande av examensbevis. Anna Sandström granskade antagningsärenden. Caroline Cruz tog bl.a. upp offentlighets- och sekretessfrågor. Dessutom samtalade hon med Jan-Erik Sahlberg om bl.a. förutsättningarna för funktionshindrade studenter att studera vid Operahögskolan.

Tisdagen den 24 maj 2011

Dagen inleddes med att företrädarna för Högskoleverket träffade representanter för utbildningarna: Studieläraren och lektorn i musikalisk instudering Leif Lundberg, adjunkten Majsan Dahling (ingår i ledningsgruppen), lektorn i musikteori Itte Lundgren och adjunkten Patrik Sörling (båda ledamöter i forsknings- och utbildningsnämnden). Dessutom närvarade forsknings- och utvecklingskoordinatören Christofer Fredriksson.

Christian Sjöstrand informerade inledningsvis om juridiska avdelningens verksamhet och syftet med besöket.

Sedan berättade Operahögskolans företrädare om bl.a. följande. Det som utmärker utbildningen vid Operahögskolan är att den är individualiserad med många lärarledda timmar. Studenterna fullföljer också utbildningen även om de får problem. Lärarna har bra ”koll” på studenterna, vilket innebär att ingen student kan bli osynlig. Studenternas ålder har sjunkit. Att de är yngre innebär att de har mindre livserfarenhet. En av lärarna uttryckte att en förändring med att större vikt läggs vid att saker ska formaliseras är att lärarna ska ingå i fler grupper. Därigenom får de uppgifter som de inte alltid är rustade för. Ett exempel på en sådan grupp är samverkansgruppen. Lärarna får växa in i uppdragen genom praktiskt lärande. Samtidigt har de blivit färre tillsvidareanställda lärare. Itte Lundgren redogjorde för hur prov i musikteori går till.

Därefter samtalade representanterna från Högskoleverket med studentkårens ordförande Maria Deméus och kårens sekreterare Daniel Ralphsson.

Studentkåren gavs därigenom möjlighet att lämna synpunkter på hur reglerna tillämpas vid Operahögskolan.

Sedan visade Stefan Hugo, teknisk ledare, Operahögskolans lokaler.

Tillsynsbesöket avslutades med en återsamling vid vilken Högskoleverkets representanter samt Magnus Aspegren och Jan-Erik Sahlberg deltog.

Christian Sjöstrand och hans medarbetare redovisade översiktligt vad som kommit fram vid samtalen med Operahögskolans personal och vid granskningen av handlingarna. Vissa frågor lyftes fram och diskuterades.

Efterarbetet

Högskoleverket skickade den 9 februari 2012 ett utkast till Operahögskolan i Stockholm för att ge Operahögskolan tillfälle att korrigera faktafel eller rätta till eventuella missförstånd från verkets sida. Operahögskolan gavs även möjlighet att lämna synpunkter på frågorna som skickats inför tillsynsbesöket. Studentkåren bereddes också möjlighet att lämna synpunkter på utkastet och frågorna.

Operahögskolan lämnade därefter synpunkter på rapportutkastet.

**SVAR FRÅN OPERAHÖGSKOLAN
I STOCKHOLM OCH
HÖGSKOLEVERKETS
BEDÖMNINGAR**

Högskolelagen och högskoleförordningen

Organisation

Högskoleverket har frågat Operahögskolan i Stockholm vilka förändringar Operahögskolan har gjort i sin organisation med anledning av den nya regeln i 2 kap. 6 § andra stycket högskolelagen (1992:1434). Verket har också bitt Operahögskolan att bifoga den arbetsordning som styrelsen själv ska besluta om enligt 2 kap. 2 § första stycket 8 högskoleförordningen (1993:100).

Operahögskolan har svarat följande. Enligt styrelsebeslut den 6 december 2010, ska det vid högskolan finnas en nämnd med ansvar för både utbildning, konstnärligt utvecklingsarbete och forskning, forsknings- och utbildningsnämnden (FUN). I FUN ingår fyra lärarrepresentanter, varav en är prorektor och minst en professor. Studenterna är representerade med tre ledamöter. Då antalet anställda med professorskompetens är relativt litet vid Operahögskolan kan alla lärare med konstnärlig kompetens väljas till nämnden. Med utgångspunkt i högskolans möjligheter kan därigenom kravet på att en majoritet av personerna i gruppen ska ha vetenskaplig eller konstnärlig kompetens anses uppfyllt.

Operahögskolan har bifogat *Arbetsordning för Operahögskolans i Stockholm styrelse*, fastställd den 8 juni 2009 och reviderad den 6 december 2010.

Dessutom fick Högskoleverket vid tillsynsbesöket följande dokument. *Organisationsplanen för Operahögskolan i Stockholm*, beslutad av högskolestyrelsen den 8 juni 2009 och reviderad den 6 december 2010, *Operahögskolans i Stockholm beslutsordning*, fastställd av högskolestyrelsen den 8 juni 2009 samt *Delegationsordningen vid Operahögskolan*, vilken skulle fastställas av högskolestyrelsen den 13 juni 2011.

Högskoleverkets bedömning

Den 1 januari 2011 trädde nya bestämmelser om lärosätenas organisation i kraft. Enligt 2 kap. 5 § högskolelagen beslutar en högskola om sin interna organisation utöver styrelse och rektor, om inte något annat är föreskrivet. När högskolan beslutar om sin organisation ska 6 och 7 §§ gälla. I 6 § första stycket anges följande. Beslut ska fattas av personer med vetenskaplig eller konstnärlig kompetens, om besluten kräver en bedömning av uppläggning, genomförande av eller kvalitet i utbildningen, eller organisation av eller kvalitet i såväl forskningen som det konstnärliga utvecklingsarbetet.

Av bestämmelsens andra stycke framgår att om den typen av bedömningar ska göras av en grupp av personer, ska majoriteten av personerna i gruppen ha vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Styrelsen får dock besluta att en sådan majoritet inte behövs om det finns särskilda skäl.

I 2 kap. 7 § högskolelagen anges att studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation.

Enligt 2 kap. 2 § första stycket 8 högskoleförordningen ska styrelsen själv besluta om en arbetsordning med viktigare föreskrifter om högskolans övergripande organisation, delegering av beslutanderätt, handläggning av ärenden och formerna i övrigt för verksamheten, om inte annat är föreskrivet i lag eller förordning.

Högskoleverket har tagit del av arbetsordningen, organisationsplanen, beslutsordningen och delegationsordningen. Av dokumenten framgår att Operahögskolan har en liten organisation och att beslutsbefogenheterna är samlade hos styrelsen, rektorn, förvaltningschefen och FUN. Det nya regelverket som trädde i kraft den 1 januari 2011 har inte påverkat vare sig organisationens utformning eller vilket organ eller vilken befattningshavare som har att fatta beslut i olika frågor.

Högskoleverket konstaterar att arbetsordningen uppfyller kraven i högskoleförordningen.

Av delegationsordningen framgår att förvaltningschefen inte har rätt att fatta beslut om anställning av lärare, vilket dock skett i ett par fall (se Högskoleverkets bedömning i avsnittet *Formella krav på högskolans beslut*).

Högskoleverket har i övrigt inga särskilda synpunkter att redovisa när det gäller de granskade dokumenten.

Kursvärderingar

Högskoleverket har frågat vilka åtgärder Operahögskolans ledning vidtar för att säkerställa att bestämmelsen i 1 kap. 14 § högskoleförordningen följs.

Operahögskolan har svarat bl.a. följande. Arbetet med kursvärderingar har utretts och reviderats under året. Forsknings- och utbildningsnämnden (FUN) har fastställt vissa styrsystem och rekommenderat rektorn att fatta beslut som rör handläggning och bearbetning av genomförda kursvärderingar. Rektorn har behandlat dessa frågor i ledningsgruppen och kommer att tillsammans med förvaltningen presentera en rutin för hur kursvärderingar ska göras och hur resultaten av kursvärderingarna ska bli tillgängliga. Rutinbeskrivningen är planerad att tillämpas på de kursvärderingar som kommer att genomföras under senare delen av vårterminen 2011.

Högskoleverket har vid besöket frågat vilket system för kursvärderingar som används inom Operahögskolan. Rektorn och förvaltningschefen har vid det inledande mötet uppgett bl.a. följande. Fram till våren 2011 har studenterna gjort skriftliga kursvärderingar på vissa kurser som studenterna har lämnat till rektorn. Rektorn förvarar alla kursvärderingar på sitt rum, men några sammanställningar av dessa har inte gjorts. Rektorn läser igenom kursvärderingarna och vidtar de åtgärder som han anser behöver göras. Förvaltningschefen

har i maj 2011 ställt samman ny information om kursvärderingar och en ny blankett har delats ut till de studenter som läser vårterminen 2011.

Högskoleverket har vid besöket fått en kopia av denna blankett som kommer att användas på alla kurser vid högskolan.

Studentkåren har inför tillsynsbesöket i ett yttrande uppgett att det är mycket bra organiserat vad gäller kursvärderingar.

Studentkårens representanter har vid tillsynsbesöket uppgett bl.a. följande. Det görs i stort sett aldrig några skriftliga kursvärderingar eller några sammanställningar av dessa. Däremot görs muntliga värderingar efter varje projekt och dessutom förs samtal med varje student. Dessa samtal dokumenteras, men studenterna får aldrig någon formell återkoppling av denna dokumentation. Trots detta upplever studenterna att det går att förändra utbildningen och att högskolan vidtar åtgärder till följd av vad studenterna har fört fram i samtalen. Även om det är enkelt att vända sig till någon i högskolans organisation för att ta upp ett problem är det bra att det kommer att införas ett anonymt system med kursvärderingar. Det blir då lättare att föra fram obekväma åsikter. Studenterna är i en utsatt situation och det kan medföra konsekvenser att ge uttryck för sådana åsikter. Särskilt när många lärare på högskolan även är verksamma i förvärvslivet utanför högskolan.

Vid besöket har *representanter för utbildningarna* uppgett bl.a. följande. Kursutvärderingar genomförs minst en gång per termin, främst muntligt. Ett samtal förs dels på höstterminen med varje student där rektorn och studieledaren deltar, dels äger ett samtal rum under vårterminen där även studentens sängpedagog deltar. Efter varje genomfört projekt sker en utvärdering av gruppens arbete och av varje enskild student. Dessa utvärderingar är oftast muntliga. Lärarna gör ständiga återkopplingar till varje student om studenternas utveckling.

Högskoleverkets bedömning

Enligt 1 kap. 14 § högskoleförordningen ska högskolan ge de studenter som deltar i, eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten ska hållas tillgängliga för studenterna.

Regeringen har i propositionen *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (prop. 1999/2000:28 s. 31) angett följande angående kursvärderingar.

Regeringen anser att kursvärderingar är en utgångspunkt för studenters och lärares delaktighet i och inflytande på kvalitetsarbetet. De bör vara obligatoriska inom högskolan. Utvärdering på kursnivå är ett nödvändigt inslag i uppbyggnaden av ett systematiskt kvalitetsarbete. Kursvärderingar kan genomföras på olika sätt. Studenterna skall alltid ges tillfälle att framföra sina erfarenheter och synpunkter. Studenternas ansvar att medverka i kursvärderingen måste förenas med en rättighet att få information om resultaten och att

få delta i diskussionen om förbättringar. Alla studenter skall ha rätt att dra fördelar av kursvärderingen för sina studier och sin utveckling. Det är viktigt att erfarenheter från kursvärderingarna verkligen tas till vara och vid behov leder till förbättringar. Genom möjligheten att ta del av sammanställningarna blir kursvärderingarna ett mer effektivt instrument. Om studenterna ser att kursvärderingarna kommer till användning kommer engagemanget för att delta i dem öka, vilket ytterligare stärker deras funktion.

Högskoleverket konstaterar att det helt saknas sammanställningar av kursvärderingar vid Operahögskolan. Det har också framkommit att det inte görs någon formell återkoppling av vilka åtgärder som vidtagits av högskolan som en följd av de synpunkter som studenterna fört fram vid de samtal som ändå förs varje termin med varje student. Högskoleverket fick uppfattningen att dessa samtal inte sammanföll med att en viss kurs avslutats och att samtalens fokus var på lärarnas bedömningar av studenternas progression. Högskoleverket vill därför erinra högskolan om att kursvärderingars syfte är att en student ska utvärdera en avslutad kurs för att en högskola ska kunna förbättra utbildningen ur olika aspekter för kommande studenter. Verket anser därför att det är viktigt att sammanställningar görs, att återkoppling sker och att studenterna får information om var sammanställningarna finns så att de kan ta del av resultatet av gjorda kursvärderingar.

Högskoleverket förutsätter att Operahögskolan ser till att sammanställningar blir gjorda, återkopplar resultaten till studenterna samt är tydliga med var sammanställningarna är förvarade. Verket noterar att ledningen är medveten om nuvarande brister och att högskolan har inlett ett arbete med att införa nya rutiner som bör leda till att kursvärderingarna i framtiden kommer att genomföras enligt bestämmelsen i högskoleförordningen.

Efter tillsynsbesöket har Operahögskolan förklarat att numera görs sammanställningar av kursvärderingar på samtliga kurser.

Studentrepresentation

Högskoleverket har frågat Operahögskolan om högskolan och studentkåren har kommit överens om vilka beslutande och beredande grupper som studenterna ska vara representerade i och antalet studentrepresentanter. Om en överenskommelse finns har Högskoleverket bitt Operahögskolan bifoga denna. Verket har också bitt Operahögskolan redogöra för de grupper där studenterna inte är representerade och anledningen till detta.

Operahögskolan har bifogat dokumentet *Bemanning av Operahögskolans organisation*, daterat den 16 september 2010, och svarat att studentkåren ombetts utse deltagare och ledamöter till de delar i organisationen där studenter ska vara representerade enligt förteckningen i detta dokument.

Vidare har Operahögskolan svarat följande. Studenterna är varken representerade i rektorns ledningsgrupp eller i högskolans planeringsgrupp, då dessa inte är beslutande organ. De ärenden som tas upp där och som leder till rektorsbeslut har, i de fall de har betydelse för utbildningen eller studenternas situation, behandlats i någon av de grupper där studenterna finns representerade. Vissa ärenden som tas upp i ledningsgruppen och planeringsgruppen är till sin karaktär sådana att de inte kan eller bör diskuteras i närvaro av studentrepresentanter, exempelvis personalärenden. Rektorn har också separata möten med studentkåren där frågor som ska leda till rektorsbeslut utan att ha föredragits eller behandlats på något annat ställe i organisationen kan tas upp. Studenterna är inte heller representerade i sammanhang av arbetsgivar- eller arbetstagar-karaktär, exempelvis samverkan eller MBL-förhandlingar. Skälet till detta är att studenterna inte ges status av anställda inom organisationen och att högskolans ledning, för att kunna agera som arbetsgivare, vill ha en relation till den grupp som är part, dvs. anställd personal. Gruppen doktorander företräds i detta fall av personalorganisationernas företrädare.

Operahögskolans studentkår har svarat att studentkåren är representerad i alla de i dokumentet nämnda grupperna och tillägger att då högskolan är så liten är de säkert ibland även överrepresenterade.

Vid Högskoleverkets samtal med studentkårens representanter vid tillsynsbesöket framkom att de inte kände till rätten att vara representerade i rektorns ledningsgrupp och högskolans planeringsgrupp. Studentrepresentanterna ställde sig positiva till att medverka även i dessa organ. Representanterna ansåg att de är väl representerade i högskolans beslutande organ, men att det finns tillfällen då de kommer in i ett sent skede i beslutsprocessen.

Högskolans ledning uttryckte i sin tur i samtal med Högskoleverket att det borde gå att hitta lösningar för hur studenterna ska kunna medverka i de beredande organen avseende frågor som rör utbildningen och studenternas situation.

Högskoleverkets bedömning

Studenterna ska enligt 1 kap. 4 a § högskolelagen ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna. Högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del av arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

I 2 kap. 7 § högskolelagen anges att studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation.

Av 2 kap. 14 § tredje och fjärde styckena högskoleförordningen framgår följande. Om beslut ska fattas av en grupp av personer enligt 2 kap. 6 § andra stycket högskolelagen, dvs. där kravet på majoriteten av personerna i gruppen är vetenskaplig eller konstnärlig kompetens, har studenterna rätt att vara representerade med minst tre ledamöter. Antalet studentrepresentanter i en sådan grupp får dock vara mindre om det finns särskilda skäl med hänsyn till

det totala antalet ledamöter i gruppen. I övrigt beslutar en högskola själv om sådan rätt till representation för studenter som avses i 2 kap. 7 § högskolelagen.

I propositionen *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (prop. 1999/2000:28, s. 28–29) anförde regeringen bl.a. att högskolan och studentkåren tillsammans bör komma överens om vilka organ som studenterna ska vara representerade i.

Enligt regeringens proposition *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor* (prop. 2009/10:149, s. 39) ska rätten till representation gälla alla beslut och all beredning som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation, och inte bara vid sådant beslutsfattande som omfattas av kravet på vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Enligt regeringens mening kommer varje universitet och högskola att behöva fatta beslut som innebär att en tydlig intern organisation och arbetsfördelning skapas när det inte längre i lag och förordning föreskrivs hur den interna organisationen ska se ut utöver vad som gäller för styrelse och rektor. Tydligheten i beslutsstrukturen bör därför inte minska. Vidare betonar regeringen att det bör vara naturligt för ett lärosäte att inte låta rätten till deltagande i en grupp vara avhängig av vilka frågor som behandlas i gruppen vid olika tillfällen.

Högskoleverket finner att studentkåren är väl representerad i Operahögskolans beslutande organ. Studenterna är dock inte representerade i de beredande organen, rektorns ledningsgrupp och högskolans planeringsgrupp. Både högskolans ledning och studentrepresentanterna såg positivt på studenternas medverkan i dessa grupper. Högskoleverket utgår därför från att studenterna erbjuds representation i grupperna.

Samrådsskyldighet om en enda person bereder eller fattar beslut

Högskoleverket har frågat vilka rutiner Operahögskolan har för att säkerställa att representanter för studenterna informeras och att samråd sker med dem i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen när beslut fattas eller beredningen genomförs av en enda person.

Operahögskolan har svarat bl.a. följande. De frågor som kräver beredning eller samråd har som regel processats i organisationen före beslut. Det är rektorn och i vissa fall förvaltningschefen som fattar beslut. Då någon av dessa funktioner fattar beslut som berör studenter på ett sådant sätt att det kräver samråd tas de kontakter som behövs före beslutet. Det finns dock varken någon nedskrivna rutin för detta eller någon praxis som är allmänt känd vid lärosätet. Detsamma gäller vid beslut av annan karaktär som berör undervisning och lokaler, där beslutet fattas av andra personer, såsom lärare eller administrativ personal. Även i dessa fall fattas beslut i samråd med berörda studenter eller studentgrupper. Dock utan fastställda rutiner.

Studentkåren har i sitt svar till Högskoleverket uppgett att så vitt studentkåren vet, lever högskolan upp till sin samrådsskyldighet.

Vid tillsynsbesöket berättade både högskolans ledning och studentrepresentanterna om goda möjligheter för såväl studentkåren som enskilda studenter att snabbt och enkelt ta upp en aktuell fråga med berörda parter eller högskolans ledning. Högskolans storlek och de speciella förutsättningar detta skapar gör att rektorn och förvaltningschefen känner varje student personligen.

Högskoleverkets bedömning

I 2 kap. 7 § högskolelagen föreskrivs att studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. En hänvisning till denna bestämmelse finns i 2 kap. 14 § första stycket högskoleförordningen. Av andra stycket samma paragraf framgår att om beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person, ska information lämnas till och samråd ske med en studentrepresentant i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen.

Syftet med denna föreskrift är att garantera studenternas inflytande när ärenden inte hanteras i någon grupp, utan bereds och beslutas av en ensam befattningshavare.

Högskoleverket konstaterar att Operahögskolans storlek skapar speciella förutsättningar för informationen till och samrådet med studenterna. Det är dock viktigt att reglerna är kända på högskolan och åtgärder bör därför vidtas för att säkerställa att reglerna följs. Ett sätt att säkerställa detta är att ta fram en rutin för hur samrådet ska gå till.

Anställningsordning

Högskoleverket har frågat om Operahögskolans styrelse har beslutat om en anställningsordning och hur den hålls tillgänglig. Högskoleverket har även bett att få högskolans anställningsordning.

Operahögskolan har svarat att högskolans styrelse har beslutat om en anställningsordning, att den finns tillgänglig på högskolans webbplats samt i Operahögskolans diarium.

Operahögskolan har bifogat anställningsordningen.

Högskoleverkets bedömning

Enligt 2 kap. 2 § 9 högskoleförordningen ska styrelsen för en högskola själv besluta om en anställningsordning.

I propositionen *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor* (prop. 2009/10:149 s. 70) anför regeringen att en konsekvens av den ökade friheten blir att högre krav ställs på de regler som lärosätena själva ställer upp vad gäller såväl innehåll som tillgänglighet. Enligt regeringen bör lärosätena i sina anställningsordningar samla de regler som ska gälla vid anställning av lärare och att anställningsordningen bör finnas tillgänglig vid högskolan.

Högskoleverket har tagit del av Operahögskolans anställningsordning, fastställd av högskolestyrelsen den 5 april 2011, men noterar att den vid kontroll

den 20 maj 2011 inte fanns tillgänglig på Operahögskolans webbplats. Operahögskolan har vid tillsynsbesöket uppgett att de för en tid sedan har gjort om sin webbplats och att anställningsordningen kommer att läggas ut inom kort.

Beträffande innehållet noterar Högskoleverket att Operahögskolans anställningsordning framstår som ändamålsenlig

Efter tillsynsbesöket konstaterar Högskoleverket att Operahögskolans anställningsordning finns tillgänglig på högskolans webbplats.

Kursplaner och utbildningsplaner

Högskoleverket har frågat var inom högskolans organisation beslut fattas om fastställande av kursplaner och utbildningsplaner för kurser och program och vilka åtgärder universitetets ledning vidtar för att säkerställa att kursplaner och utbildningsplaner innehåller de uppgifter som anges i 6 kap. 15 och 17 §§ högskoleförordningen.

Operahögskolan har svarat följande. Enligt den preliminära delegationsordningen som ska fastställas av högskolestyrelsen kommer FUN på delegation av rektorn att fastställa alla utbildnings- och kursplaner. Ordföranden i FUN deltar i ledningsgruppen och vid behov diskuteras där frågor om kurs- och utbildningsplaner. Rektorn och förvaltningschefen deltar i viss beredning av beslutsunderlagen till FUN och de är ständigt adjungerade till FUN:s sammanträden. Förvaltningschefen beslutar på delegation om riktlinjer för utformning av kursplaner, kursklassificering och andra principiella studieadministrativa beslut.

Operahögskolan har vid besöket uppgett att det i dagsläget endast finns muntliga riktlinjer angående kurs- och utbildningsplaner. Det finns vidare inte några fastställda kursplaner för de kurser som ingår i de tre masterutbildningarna.

Studentkårens representanter har vid besöket uppgett bl.a. att det saknas och har saknats kursplaner på de tre masterutbildningarna och att detta är ett problem. De är dock medvetna om att det kan vara svårt att anpassa kursplanerna till olika spännande engagemang och samarbeten som vid enstaka tillfällen erbjuds studenterna med kort varsel.

Högskoleverket har vid besöket bett att få samtliga utbildningsplaner (fyra stycken) och samtliga kursplaner (19 stycken). Högskoleverket har förutom utbildningsplanerna fått kursplanerna för samtliga kurser som ingår på kandidatprogrammet och för den enda fristående kurs som ges vid högskolan.

Högskoleverket har granskat följande utbildningsplaner:

- konstnärlig kandidatexamen i opera med inriktning sång, 180 högskolepoäng
- konstnärlig masterexamen i opera med inriktning sång, 120 högskolepoäng
- konstnärlig masterexamen med inriktning operarepetitör, 120 högskolepoäng

- konstnärlig masterexamen i opera med inriktning regi, 120 högskolepoäng.

Vidare har följande kursplaner granskats:

- den kommunicerande sångaren, 6 högskolepoäng
- fördjupad operagestaltning, 30 högskolepoäng (en fristående kurs)
- gehör med musikleära och brukspiano, 10 högskolepoäng
- italiensk lyrisk diktion (årskurs 1), 2 högskolepoäng
- italiensk lyrisk diktion (årskurs 2), 1 högskolepoäng
- musikalisk gestaltning, 39 högskolepoäng
- musikdramatisk produktion (årskurs 1), 9 högskolepoäng
- musikdramatisk produktion (årskurs 2), 17 högskolepoäng
- musikdramatisk produktion (årskurs 3), 29 högskolepoäng
- operahistoria, 1,5 högskolepoäng
- scenisk gestaltning (årskurs 1), 12 högskolepoäng
- scenisk gestaltning (årskurs 2), 7 högskolepoäng
- scenisk gestaltning (årskurs 3), 1 högskolepoäng
- scenisk rörelse och gestik (årskurs 1), 4 högskolepoäng
- scenisk rörelse och gestik (årskurs 2), 4 högskolepoäng
- scenisk rörelse och gestik (årskurs 3), 2 högskolepoäng
- sång, 30 högskolepoäng
- tysk fonetik (årskurs 1), 2 högskolepoäng
- tysk fonetik (årskurs 2), 1 högskolepoäng.

Högskoleverkets bedömning

Utbildningsplaner

Av 6 kap. 16 § högskoleförordningen framgår att det för ett utbildningsprogram ska finnas en utbildningsplan. Enligt 17 § samma kapitel ska följande anges i utbildningsplanen: de kurser som programmet omfattar, kraven på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs.

I utbildningsplanen för *masterprogrammet i opera med inriktning sång* anges inte antalet högskolepoäng på de kurser som ska ingå i utbildningen, något som verket anser bör anges.

I samtliga utbildningsplaner anges under rubriken *Antagning* att de sökande antas genom antagningsprov. Förvaltningschefen har vid verkets besök förtydligat att antagningsproven är ett urvalskriterium. Detta framgår dock inte av utbildningsplanerna. Högskoleverket anser därför att denna information bör förtydligas i samtliga utbildningsplaner.

Högskoleverket anser att det är viktigt att hålla isär kravet på särskild behörighet, och vad som är ett urvalskriterium. En sökande ska kunna förutse vad som krävs för att bli antagen och dessutom kan en fråga om behörighet till skillnad från en urvalsfråga överklagas till ÖNH.

Högskoleverket utgår från att Operahögskolan ser över utbildningsplanerna med anledning av verkets påpekanden.

Kursplaner

Av 6 kap. 14 § högskoleförordningen framgår att det för en kurs ska finnas en kursplan. Enligt 15 § samma kapitel ska följande anges i kursplanen: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs.

Föreskrifter i kursplaner anses vara föreskrifter i den mening som avses i 8 kap. regeringsformen, dvs. regler som är generellt tillämpbara och bindande för såväl universitet och högskolor som studenter. Regler i kursplaner har bl.a. till syfte att informera studenten om vad som gäller för en särskild kurs. Mot denna bakgrund är det viktigt att kursplanerna är tydliga.

I kursplanerna för kurserna *den kommunicerande sångaren; fördjupad operagestaltning; gehör med musikleära och brukspiano; italiensk lyrisk diktion (årskurs 1); musikalisk gestaltning; musikdramatisk produktion (årskurs 1); operahistoria; scenisk gestaltning (årskurs 1); scenisk rörelse och gestik (årskurs 1, 2 och 3); sång och tysk fonetik (årskurs 1)* anges att ett godkänt antagningsprov är ett särskilt behörighetsvillkor.

Operahögskolan har efter tillsynsbesöket förklarat att behörighetsvillkoret avser det prov som ställs som krav för att bli antagen till kandidatutbildningen, och inte ett prov för att bli antagen till kurserna. Högskoleverket anser därför att villkoret bör tas bort från kursplanerna.

Högskoleverket konstaterar vidare att formerna för examinationen är otydliga i kursplanerna för kurserna *fördjupad operagestaltning; gehör med musikleära och brukspiano; italiensk lyrisk diktion (årskurs 1 och 2); scenisk gestaltning (årskurs 1, 2 och 3); scenisk gestaltning (årskurs 1, 2 och 3); sång och tysk fonetik (årskurs 1 och 2)*. Detta anges exempelvis i kursplanen för kursen *gehör med musikleära och brukspiano*: ”Kursen examineras kontinuerligt samt vid muntliga och skriftliga redovisningar, deltentamina och slutprov” och i kursplanen för kursen *scenisk gestaltning* endast att ”Kursen examineras kontinuerligt”. Högskoleverket anser att formerna för examinationen behöver preciseras i ovan nämnda kursplaner så att de bättre uppfyller kravet i 6 kap. 15 § högskoleförordningen om att formerna för att bedöma studenternas prestationer ska anges i kursplanerna. Högskoleverket har i ett beslut anfört att uttrycket ”och/eller” i en kursplan inte ger en student ett tillräckligt preciserat besked om hur examinationen ska gå till. Se Högskoleverkets beslut den 27 oktober 2010, reg.nr 31-658-10.

Kursplanerna för kurserna *den kommunicerande sångaren* och *operahistoria* saknar helt uppgift om vilken form för examination som används.

Högskoleverket finner dessutom att det är anmärkningsvärt att det saknas kursplaner för samtliga kurser som ingår i de tre masterutbildningarna som ges vid högskolan. Verket anser att Operahögskolan omgående måste fastställa kursplaner för dessa kurser.

Efter tillsynsbesöket har Operahögskolan lämnat följande kommentarer.

Kursplanerna för masterutbildningen i sång har fastställts den 9 juni 2011. Däremot har högskolan ännu inte fastställt kursplanerna för masterutbildningarna i regi respektive operarepetitör, men de kommer att vara fastställda till höstterminen 2012.

Examensärenden och frågor om tillgodoräknande

Högskoleverket har frågat Operahögskolan om alla som fattar beslut i examensärenden och ärenden om tillgodoräknanden har rätt att göra det genom delegation. Högskoleverket har även begärt att få universitetets examensordning.

Operahögskolan har gett följande svar. Rektorn fattar beslut om examensbevis och andra frågor gällande examensärenden. Förvaltningschefen har på delegation att besluta i frågor om tillgodoräknande. Handläggning och beredning av examensärenden sker inom förvaltningsorganisationen, främst genom planeringssekreteraren. Operahögskolan har ingen fastställd examensordning utan följer den examensordning som finns i högskoleförordningen, samt de examensmål som definieras i utbildningsplanerna.

Vid besöket informerade Operahögskolan att det inte förekommit någon begäran om tillgodoräknande av utbildning.

Högskoleverket har slumpvis valt ut och granskat tio utfärdade examensbevis (se vidare i avsnittet om handläggningstider).

Högskoleverkets bedömning

I 6 kap. 4 § högskoleförordningen föreskrivs att inom all utbildning får endast de examina som anges i examensordningen, bilaga 2 till högskoleförordningen, avläggas. I samma kapitel 6–8 §§ finns regler om tillgodoräknande av utbildning och i 9–11 f och 20 §§ finns regler om examens- och kursbevis. Av den databas som finns på Högskoleverkets webbplats, framgår vilka examina högskolan har rätt att utfärda.

Rektor har befogenhet att besluta om examensbevis och har inte delegerat denna beslutanderätt. Denna ordning bekräftas av Högskoleverkets granskning av examensärenden.

Högskoleverket har vid granskningen av tio beslut om examensbevis kunnat konstatera att i samtliga fall har diploma supplement bifogats examensbeviset. Verket har också kunnat konstatera att Operahögskolan i dessa fall har utfärdat de examina som högskolan har tillstånd att utfärda.

Högskoleverket har tagit del av Operahögskolans delegationsordning av vilken det framgår att förvaltningschefen har att besluta om tillgodoräknande. Högskolan har dock uppgett att det inte förekommit några fall av tillgodoräknande.

Högskoleverket konstaterar att Operahögskolan inte har någon examensordning. En examensordning innehåller vanligtvis information till studenterna om vilka lokala regler som gäller för bl.a. tillgodoräknanden och examina. Det

finns inte någon skyldighet för ett lärosäte att ha en examensordning. Höskoleverket anser dock att det är viktigt att högskolan tydligt informerar studenterna om vad som gäller för examina och tillgodoräknanden, både som del av en kurs och vid examen. Sådan information kan lämnas i en examensordning eller på något annat lämpligt sätt. Det är också mycket viktigt att studenterna informeras om möjligheten att överklaga avslagsbeslut om examensbevis och tillgodoräknanden till Överklagandenämnden för högskolan.

Höskoleverket utgår från att Operahögskolan beaktar Höskoleverkets synpunkter.

Antagningsordning

Höskoleverket har frågat om Operahögskolans styrelse har beslutat om en antagningsordning. Verket har också begärt att få antagningsordningen och frågat hur den hålls tillgänglig. Vidare har verket frågat om Operahögskolan anser att antagningsordningen innehåller de regler som avses i 6 kap. 3 § andra stycket högskoleförordningen.

Operahögskolan har svarat att högskolan har beslutat om en antagningsordning och att den finns tillgänglig på högskolans webbplats samt i Operahögskolans diarium. Operahögskolan anser vidare att antagningsordningen innehåller samtliga regler som avses i 6 kap. 3 § andra stycket högskoleförordningen.

Vid tillsynsbesöket uppgav Operahögskolan följande om antagningsprocessen. Alla som söker blir kallade till ett inträdesprov och det sker sedan en successiv gallring av de sökande. Dessa prov är ett urvalskriterium och inte ett särskilt behörighetsvillkor till utbildningarna. Högskolan informerar om vilka personer som går vidare till nästa prov och vilka som slutligen antas.

Höskoleverkets bedömning

Beslut av styrelsen

Enligt 2 kap. 2 § första stycket 7 högskoleförordningen ska styrelsen för en högskola själv besluta om den antagningsordning som nämns i 6 kap. 3 § andra stycket samma förordning.

Höskoleverket har tagit del av Operahögskolans antagningsordning, fastställd av högskolestyrelsen den 8 juni 2009, och konstaterar att Operahögskolans styrelse själv har fattat beslut om antagningsordningen.

Antagningsordningens tillgänglighet

I 6 kap. 3 § andra stycket högskoleförordningen anges att högskolans antagningsordning ska finnas tillgänglig. I en antagningsordning tas in de föreskrifter som högskolan tillämpar i fråga om ansökan, behörighet, urval och antagning och om hur beslut fattas och kan överklagas.

Högskoleverket noterar att antagningsordningen vid kontroll den 20 maj 2011 inte fanns tillgänglig på Operahögskolans webbplats. Operahögskolan har vid tillsynsbesöket uppgett att de för en tid sedan har gjort om sin webbplats och att antagningsordningen kommer att läggas ut inom kort.

Högskoleverket har efter tillsynsbesöket kunnat konstatera att antagningsordningen finns att läsa på högskolans webbplats under rubriken styrdokument.

Kravet på tillgänglighet är således uppfyllt.

Regler i antagningsordningen

I 6 kap. 3 § andra stycket högskoleförordningen anges bl.a. följande. Med antagningsordning avses de regler för utbildning som högskolan tillämpar i fråga om ansökan, behörighet, urval och antagning, och om hur beslut fattas och kan överklagas.

Högskoleverket har granskat högskolans antagningsordning utifrån förutsättningen att det ska vara möjligt för sökande och studenter att ta del av de lokala urvals- och behörighetsregler som tillämpas vid aktuell antagning.

Högskoleverket noterar att antagningsordningen är mycket kortfattad och i princip endast hänvisar till bestämmelser i högskoleförordningen. Hänvisningarna är dessutom till bestämmelser i högskoleförordningen som i stora delar är inaktuella. I antagningsordningen saknas också det av Operahögskolan vid besöket beskrivna förfarandet för antagning av de sökande.

Högskoleverket anser att Operahögskolan bör se över antagningsordningen.

Anstånd och studieuppehåll

Högskoleverket har frågat Operahögskolan var i högskolans organisation ärenden om anstånd och studieuppehåll handläggs och om högskolan utfärdat egna regler eller riktlinjer för anstånd och studieuppehåll. Om Operahögskolan har sådana regler har Högskoleverket också bitt högskolan att bifoga dem.

Operahögskolan har svarat bl.a. följande. Förvaltningschefen har på delegation att fatta beslut om anstånd med studier. Ärenden som rör studieuppehåll beslutas av rektorn, i samråd med berörda klasslärare och studieledare samt berörd student. Riktlinjer för anstånd och studieuppehåll har upprättats och kommer att fastställas av rektorn efter föredragning i rektorns ledningsgrupp.

Högskoleverket har tagit del av *Operahögskolan – policy om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll*. Förslaget är daterat den 26 april 2011.

Högskoleverket avsåg vid tillsynsbesöket att granska ärenden om anstånd och studieuppehåll.

Operahögskolan upplyste att några ärenden som rör anstånd inte finns, däremot skulle det finnas tre ärenden om studieuppehåll.

Högskoleverkets bedömning

Författningsbestämmelser m.m.

Enligt 7 kap. 33 § högskoleförordningen får en högskola i enskilda fall, om det finns särskilda skäl, besluta att den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan

- får anstånd med att påbörja studierna
- får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Det som anges i första stycket gäller också en studerande som avses i 6 kap. 11 c § om den del av utbildningen som högskolan ska anordna ges på grundnivå eller avancerad nivå.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om anstånd och om studieuppehåll.

Enligt 12 kap. 2 § 7 får en högskolas beslut att inte bevilja den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå anstånd med att påbörja studierna eller få fortsätta sina studier efter studieuppehåll överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH).

I Högskoleverkets föreskrifter (HSVFS 1999:1) om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll anges följande.

Anstånd med studier för antagna

1 § Särskilda skäl för anstånd med att påbörja studierna kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter som t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilpliktstjänstgöring, studentfackliga uppdrag eller uppskjuten ledighet enligt lagen (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning.

2 § Anståndstiden får uppgå till högst 18 månader om det inte finns synnerliga skäl för en längre tid.

Ett beslut om anstånd får förenas med villkor om anmälan inför den tidpunkt då studierna ska påbörjas.

Studieuppehåll

3 § Med studieuppehåll avses ett uppehåll i studierna som anmälts till högskolan av studenten.

4 § Särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter som t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilpliktstjänstgöring eller studentfackliga uppdrag.

Högskolans medgivande om att en student får fortsätta sina studier efter studieuppehåll ska lämnas för en bestämd tid.

Av 19–21 §§ förvaltningslagen (1986:223) framgår att beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis, bl.a. om beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att upplysa om skälen. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska en underrättelse lämnas om hur det kan överklagas och om eventuell avvikande mening.

Beslut om avslag på en ansökan om anstånd eller studieuppehåll kan efter överklagande komma under prövning av ÖNH, vars praxis är prejudikatbildande. Angående frågan om en högskolas möjligheter att besluta egna regler om anstånd och studieuppehåll uttalade ÖNH följande i ett ärende (beslut 2006-03-17, reg. nr 47-328-06).

Varken högskoleförordningen eller Högskoleverkets bestämmelser innehåller något uttryckligt bemyndigande för högskolorna att själva utfärda bindande lokala föreskrifter vad gäller anstånd och studieuppehåll. Det finns dock i vart fall en möjlighet för högskolorna till tolkning av högskoleförordningens bestämmelser som kan ta sig uttryck i allmänna råd, riktlinjer och andra typer av lokala regler. Högskolornas lokala regler måste dock vara förenliga med högskoleförordningens och Högskoleverkets bestämmelser.

Med *anstånd* menas att en student inte behöver påbörja studier som han eller hon är antagen till. Med *studieuppehåll* avses ett uppehåll i studierna som anmälts till högskolan av studenten. Om det finns särskilda skäl får högskolan medge att en student får fortsätta sina studier efter studieuppehållet. Den som har särskilda skäl kan sägas ha platsgaranti efter uppehållet, medan andra som anmäler studieuppehåll utan att ha sådana skäl endast kan återuppta studierna i mån av plats. Om en högskola inte anser att den sökandes skäl är tillräckliga för att medge studieuppehåll med platsgaranti, måste ett avslagsbeslut fattas och överklagandehänvisning lämnas.

Operahögskolans lokala regler

I förslaget till policy om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll återger Operahögskolan inledningsvis bestämmelserna i högskoleförordningen och Högskoleverkets föreskrifter samt redogör för förutsättningarna för studier vid Operahögskolan och anger bl.a. följande. Samtliga utbildningsprogram vid Operahögskolan börjar i augusti/september. Anstånd att påbörja studierna bör därför avse en hel tolv månadersperiod. Studieuppehåll, som innebär deltidstudier, kan innebära att studierna fördröjs ytterligare som en följd av att vissa kurser endast ges en gång per år, och då inte är tillgängliga vid den tidpunkt då studenten vill återgå till heltidsstudier. Operahögskolans utbildningar präglas av en stor andel undervisning som sker individuellt eller i mindre grupper, samt i produktioner och projekt som till stor del är anpassade till de enskilda studenter som följer utbildningsprogrammet vid det aktu-

ella läsåret. Sena förändringar kan få negativa konsekvenser för studenter och lärare och få kännbara ekonomiska effekter för högskolan.

Mot denna bakgrund anges sedan att anstånd med studier vid Operahögskolan som regel endast beviljas för de skäl som finns reglerade i Högskoleverkets föreskrifter. Anstånd beviljas för högst 12 månader om det inte finns särskilda skäl för 24 månaders anstånd. Längre tid än 24 månader beviljas bara om det finns synnerliga skäl. Studenten ska bekräfta att denne avser återuppta studierna i särskild ordning. En student som inte infinner sig vid utbildningens början utan att Operahögskolan medgivit anstånd eller sedan tiden för ett beviljat anstånd löpt ut anses ha lämnat utbildningen. Operahögskolan ska underrätta studenten om att antagningen till studierna i fråga inte längre är giltig. Beslut om anstånd eller att förklara att antagningen inte längre är giltig kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Vidare anges i förslaget till policyn följande. Studieuppehåll beviljas för högst 12 månader. Förnyad ansökan om ytterligare förlängt studieuppehåll kan beviljas om särskilda skäl föreligger.

I förslaget återfinns också rutiner för ansökan och återupptagande av studier samt överklagande.

Högskoleverket konstaterar att den föreslagna policyn inte överensstämmer med verkets föreskrifter vad gäller begränsningar i tiden för att bevilja anstånd och studieuppehåll. Operahögskolan måste därför skriva om sin policy på ett sätt som inte strider mot Högskoleverkets föreskrifter.

Vidare anger Operahögskolan i sin policy att en student som inte infinner sig sedan tiden för ett beviljat anstånd löpt ut får anses ha lämnat utbildningen. Detta medför enligt högskolan att beslutet att anta studenten inte längre är giltigt. Det är enligt Högskoleverkets mening en felaktig tolkning av rättsläget. Studenten förlorar visserligen den platsgaranti han eller hon har haft på grund av beslutet om anstånd, men någon möjlighet att på denna grund hävda att studenten har förlorat sin plats på utbildningen finns inte. Högskoleverket utgår från att Operahögskolan ändrar sin policy.

Högskoleverket har också begärt att få ta del av ärenden som rör anstånd och studieuppehåll.

Operahögskolan har svarat att några ärenden om *anstånd* med studiestart inte finns.

Högskoleledningen kände till tre ärenden som rör *studieuppehåll*. I två av ärendena fanns en ansökan och ett beslut. I båda fallen har ansökan om studieuppehåll bifallits i enlighet med ansökan. Det framgår av handlingarna att besluten har fattats av rektor efter föredragning av förvaltningschefen. I det tredje fallet kunde inte handlingarna i ärendet lokaliseras. Den troliga förklaringen var enligt Operahögskolan, att studieuppehållet inte var dokumenterat. Högskolan uppgav dock att det fanns en muntlig överenskommelse. Detta väcker frågan om lärosätens skyldighet att dokumentera sina beslut. Högskoleverket kommenterar frågan i avsnittet *Formella krav på högskolans beslut*.

Utbildning på forskarnivå

Högskoleverket ställer regelmässigt frågor om utbildning på forskarnivå vid tillsynsbesök på universitet och högskolor. Dessa frågor ställdes också till Operahögskolan.

Vid Operahögskolan finns två verksamma doktorander. Dessa är dock antagna vid Lunds universitet och Kungl. Tekniska högskolan. Utbildning på forskarnivå var därför inte föremål för Högskoleverkets tillsyn vid besöket på Operahögskolan.

Förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor

Uppdragsutbildningens omfattning

Högskoleverket har frågat om Operahögskolan i något eller några fall anordnar uppdragsutbildning som omfattar mer än 60 högskolepoäng. Verket har även frågat vilka rutiner universitetet tillämpar för att säkerställa att Högskoleverket underrättas skriftligen om sådana uppdragsutbildningar. Högskoleverket har också bett högskolan att bifoga eventuella riktlinjer.

Operahögskolan har svarat att då det inte har varit aktuellt med uppdragsutbildningar för Operahögskolan har någon sådan rutin inte skapats eller tillämpats.

Högskoleverkets bedömning

Uppdragsutbildning regleras i förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor och i Högskoleverkets föreskrifter om uppdragsutbildning (HSVFS 2003:3). Högskoleverket har också utarbetat en vägledning (se Högskoleverkets rapport 2003:35 R, *Uppdragsutbildning – en vägledning*).

Enligt 4 § andra stycket i denna förordning ska Högskoleverket underrättas skriftligen när en högskola anordnar uppdragsutbildning som omfattar mer än 60 högskolepoäng.

I 3 § i verkets föreskrifter anges att högskolans underrättelse ska lämnas när det skriftliga avtalet är undertecknat av parterna. Till underrättelsen ska högskolan foga en kopia av avtalet.

Av 1 § i verkets föreskrifter framgår att en högskola ska fastställa riktlinjer för sin uppdragsutbildning. Högskolan ska se till att studenter och andra lätt kan få information om inriktningen och omfattningen av högskolans uppdragsutbildning.

Högskoleverket konstaterar att Operahögskolan enligt uppgift inte har någon uppdragsutbildning och att högskolan inte heller har fastställt några riktlinjer för uppdragsutbildning. Högskoleverket förutsätter dock att högskolan fastställer riktlinjer i enlighet med verkets föreskrifter när sådan utbildning blir aktuell på högskolan.

Förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

Information till de studerande

Högskoleverket har frågat Operahögskolan om hur man informerar den sökande om registrering och behandling av personuppgifter som sker i samband med antagning till utbildning och även bett högskolan bifoga informationsmaterial om sådant finns.

Operahögskolan har svarat bl.a. att högskolan inte för automatiserade register över sökande och antagna studenter. Uppgifter om studenterna finns i ett studeranderegister som förs manuellt och handhas av högskolans arkivansvarige. Information om att uppgifter behandlas automatiskt i register lämnas därför inte till de sökande eller till högskolans studenter.

Högskoleverkets bedömning

Enligt 1 kap. 4 § förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor ska högskolan vid antagning till utbildning informera den sökande om att lämnade uppgifter, liksom uppgifter om studier, kommer att registreras. Informationen ska innehålla upplysning om att bestämmelser för registren finns i denna förordning och omfatta den information som ska lämnas enligt personuppgiftslagen (1998:204).

I 23 § personuppgiftslagen anges att den personuppgiftsansvarige självant ska lämna den registrerade informationen om behandlingen av uppgifter om personen, om uppgifterna samlats in från personen själv. Av 25 § samma lag följer att den personuppgiftsansvarige självant ska informera om rätten att ansöka om information och få rättelse. Enligt 28 § personuppgiftslagen är den personuppgiftsansvarige skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen.

Högskoleverket kan konstatera att Operahögskolan saknar ett automatiserat register. De aktuella reglerna gällande information till studenterna blir då inte tillämpliga.

Funktionshindrade studenter

Information och stöd

Höskoleverket har frågat Operahögskolan vilka åtgärder högskolan vidtar för att öka lärarnas och studenternas medvetenhet och kunskap om frågor rörande funktionshinder samt vilken information som finns om stödåtgärder och hur den hålls tillgänglig. Verket har också bett högskolan att bifoga sådan information.

Vidare har verket frågat om Operahögskolan i något fall har nekat den hjälpsökande särskilt stöd. Verket har också bett högskolan ge exempel på när en psykiskt funktionshindrad student har fått särskilt stöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Operahögskolan har svarat i huvudsak följande. Information om funktionshinder ges vid läsårsstarter och tas upp i kollegiesammanhang. Där diskuteras och informeras studenter och personal kring rättigheter och skyldigheter som är förknippade med funktionshinder. Studenter som är berörda informeras också om stöd. Inför antagningsprocessen 2011 diskuterades på vilket sätt ansökningsrutiner skulle kunna utvecklas för att möjliggöra för sökande med olika typer av funktionshinder att söka till högskolan. Åtgärder vidtogs inte, men utveckling av ansökningsrutiner kommer att ske inför kommande antagningar. Exempel på detta är att se över språk och meningsbyggnad i informationsmaterial, läsbarhet för synskadade samt tillgänglighet och navigationsmöjligheter på Operahögskolans webbplats.

Information om stödåtgärder för antagna studenter ges muntligt till samtliga studenter i samband med start av utbildning och vid läsårsstarter. Informationen innebär exemplifieringar av vad ett funktionshinder kan vara, hur stödåtgärder kan se ut samt hur man som student agerar om man vill få hjälp att använda de resurser som finns.

Vidare har Operahögskolan svarat nej på frågorna om högskolan i något fall har nekat den hjälpsökande särskilt stöd och om högskolan har exempel på när en psykiskt funktionshindrad student har fått särskilt stöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Vid tillsynsbesöket informerades verket om bl.a. följande. Förvaltningschefen informerar om de funktionshindrades möjligheter att studera och att det finns stöd att få. För de med dyslexi kan Daisy-talböcker vara ett hjälpmedel. Det är inte ovanligt att studenterna kan ha problem med hörseln. Då kan det vara aktuellt med formgjutna hörselskydd. Studenterna har i början av utbildningen kontakt med en halsläkare som undersöker stämbanden. De studenter som har studierelaterade problem ges möjlighet att vända sig till hälsoföretaget Feelgood, som högskolan har ett ramavtal med. Studenterna kan bl.a. få stödsamtal. Operahögskolan har också ett system med klasslärare. Det kan

jämföras med mentorskap. Man kommer att se över informationen på högskolans webbplats och möjligheten att få informationen uppläst.

Högskoleverkets bedömning

I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser om att högskolorna inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter för studenter och sökande oavsett bl.a. funktionshinder.

I propositionen *Den öppna högskolan* (prop. 2001/02:15 s. 104–105) framhåller regeringen att det är angeläget att informationen om olika stödåtgärder till studenter med funktionshinder i högskolan förbättras, lyfts fram och görs mer tillgänglig. Enligt regeringen är det också viktigt att institutioner, lärare och medstudenter informeras.

I regleringsbrevet för budgetåret 2011 avseende universitet och högskolor m.m. anges bl.a. att universitet och högskolor hos Stockholms universitet får ansöka om bidrag för särskilt pedagogiskt stöd för studenter med funktionshinder inklusive teckentolkning för de kostnader som överstiger 0,3 procent av anslaget för grundutbildning.

Högskoleverket konstaterar att Operahögskolan saknar informationsmaterial om frågor kring funktionshinder. Varken i tryckt material eller på högskolans webbplats finns således information om bl.a. vilka stödåtgärder som finns. Högskoleverket är medvetet om att högskolan är relativt liten och att varje högskola utifrån sina förutsättningar måste se över hur resurserna ska fördelas. Verket anser dock att det är önskvärt om information utarbetas på högskolan, så att sökande, studenter och lärare kan få kännedom om att det faktiskt finns möjlighet att söka stöd och vilken form av stöd. Dessutom vore det lämpligt om det också på högskolans webbplats framgår vem man kan kontakta om man har frågor kring funktionshinder. Högskoleverket anser att det är positivt att Operahögskolan enligt uppgift arbetar med att se över bl.a. sin information på högskolans webbplats.

Tryckfrihetsförordningen samt offentlighets- och sekretesslagen

Hantering av och information om allmänna handlingar och diarieföring

Högskoleverket har frågat om Operahögskolan har någon handledning om hanteringen av allmänna handlingar och diarieföring och, om så är fallet, bitt högskolan att bifoga den. Verket har också frågat hur man når ut med information i dessa frågor till de anställda och vilka utbildningsinsatser som görs på området.

Operahögskolan har bifogat handlingen *Registrering och arkivering av brev, skrivelser och e-post*, daterad den 11 april 2005. Operahögskolan har vidare svarat i huvudsak följande.

Operahögskolan informerar muntligen och ger vid enskilda tillfällen skriftlig information. Under de senaste två åren har i princip ingen ny utbildning genomförts inom området. I samband med ett nytt dokumentationssystem och nya rutiner kring hantering av olika slags dokument planeras en grundlig utbildning, tillsammans med utveckling av informations- och kommunikationsriktlinjer för organisationen.

Vid samtal med representanter för utbildningarna vid tillsynsbesöket bekräftades att de inte fått någon utbildning kring frågor om utlämnande av allmänna handlingar och diarieföring. Registratorn hade dock för cirka sex år sedan gått en förvaltningskurs.

Högskoleverkets bedömning

Justitiekanslern har uttalat att det bör kunna krävas att det för internt bruk finns något slags handledning om allmänna handlingar och diarieföring. I en sådan handledning bör syftet med handlingsoffentlighet och diarieföring förklaras. Av handledningen bör också framgå vad som avses med en allmän handling, vilka handlingar som ska registreras och av vem samt vilka uppgifter som ska registreras. Där bör också framgå vilka slags handlingar man lämpligen kan låta bli att registrera och hur man då gör i stället. Handledningen kan också ge exempel på handlingar som uppenbart är av ringa betydelse för högskolans verksamhet och som därför är undantagna från registrering (JK:s beslut den 17 mars 1999, dnr 396-98-22).

Av beslutet framgår också att återkommande utbildningsinsatser är av största vikt för den personal som sköter diarieföringen. Men samtliga anställda bör enligt justitiekanslern på lämpligt sätt informeras om vad som gäller om allmänna handlingar och registrering av sådana handlingar.

Högskoleverket som har tagit del av Operahögskolans skrivelse om registrering och arkivering konstaterar att den skulle behöva kompletteras för att

bättre motsvara det som JK anser en handledning i dessa frågor bör innehålla. Det vore lämpligt att bl.a. ge exempel på de handlingar som ska registreras och de som ska hållas ordnade på annat sätt. Dessutom vore det önskvärt om det framgick att det är fråga om en handledning. En beskrivning av hur personalen ska göra då man inte tänker lämna ut en handling vore också bra, liksom vem som för myndighetens räkning ska fatta ett sådant beslut. Högskoleverket anser också att det är önskvärt att skrivelsen finns tillgänglig på högskolans webbplats. Alla anställda kan på detta sätt ta del av informationen på ett lättillgängligt sätt.

Högskoleverket ser positivt på att Operahögskolan i samband med ett nytt dokumentationssystem planerar en utbildning om hantering av allmänna handlingar och diarieföring.

Utlämnande av allmänna handlingar

Högskoleverket har frågat om det finns beslut där utlämnande av en allmän handling har vägrats och om Operahögskolan i sådant fall lämnat någon överklagandehänvisning. Högskoleverket har även frågat om det finns något delegationsbeslut för de fall högskolan vägrar att lämna ut en allmän handling och har bitt högskolan att beskriva rutinerna för handläggningen av ett sådant ärende.

Operahögskolan har svarat nej på frågan om det finns beslut där utlämnande av en allmän handling har vägrats.

Dessutom har högskolan svarat att det inte finns fastställda rutiner för utlämnande av allmänna handlingar och att förvaltningschefen på delegation av rektorn har att fatta beslut kring myndighetens sekretessbeslut, innefattande avslag på en enskilds begäran att ta del av allmän handling samt utlämnande av allmän handling.

Vid samtal med representanterna för utbildningarna uppgav de att de inte fått någon utbildning i frågan, men att de sällan fick sådana förfrågningar.

Högskoleverkets bedömning

Definitionen vad som är allmän handling finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF). Vid prövningen av en begäran om utlämnande av handlingar ska ställning först tas till om handlingen är allmän enligt bestämmelserna i detta kapitel. Om man konstaterar att det är fråga om en allmän handling är huvudprincipen att handlingen ska lämnas ut.

En begäran om att ta del av en allmän handling ska enligt 2 kap. 14 § TF göras hos den myndighet som förvarar handlingen.

I 6 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) regleras utlämnande av allmänna handlingar och uppgifter ur sådana handlingar samt överklagande. Med stöd av offentlighets- och sekretesslagen (OSL) kan en allmän handling eller en uppgift ur en sådan handling beläggas med sekretess.

Av 6 kap. 3 § OSL framgår följande. Har en anställd vid myndigheten ansvar för vården av en handling, enligt arbetsordningen eller på grund av ett särskilt beslut, är det i första hand den anställde som ska pröva om handlingen ska lämnas ut. I tveksamma fall ska den anställde låta myndigheten göra prövningen, om det kan ske utan onödigt dröjsmål. Om den anställde vägrar att lämna ut handlingen helt eller delvis ska den som har gjort framställningen underrättas om detta. Den enskilde ska då också informeras om möjligheten att begära myndighetens prövning och att det krävs ett skriftligt beslut av myndigheten för att beslutet ska kunna överklagas.

Vidare framgår av 6 kap. 7 § OSL att en enskild får överklaga myndighetens beslut att inte lämna ut en handling, att lämna ut handlingen med förbehåll som inskränker den enskildes rätt att röja innehållet eller annars förfoga över den. Enligt 8 § får sådana beslut, i flertalet fall, överklagas hos en kammarrätt. Att ett beslut som går att överklaga ska förses med en anvisning om hur det kan överklagas följer av 21 § förvaltningslagen.

Myndigheters beslut att vägra lämna ut en handling kan således överklagas. En förutsättning är dock att det finns ett av myndigheten fattat avslagsbeslut. Om ett beslut skrivits under av någon som inte har bemyndigande att på myndighetens vägnar fatta ett sådant beslut, ska överklagandeinstansen inte ta upp överklagandet till prövning (se RÅ 1991 not 320).

Det är alltså viktigt att det klart och tydligt framgår vem som på myndighetens vägnar ska fatta beslut om att vägra lämna ut en handling. Högskoleverket konstaterar att detta tydligt framgår av Operahögskolans delegationsordning att det är förvaltningschefen som har att fatta sådana beslut.

Som Högskoleverket nämnt tidigare vore det lämpligt att högskolan i skrivelsen om registrering och arkivering beskriver hur personalen ska förfara när man inte avser att lämna ut en handling.

Registrering

Högskoleverket har bitt Operahögskolan beskriva hur universitetet ordnar sin registrering av handlingar och frågat om det finns särskilda register för någon viss del av verksamheten eller för vissa typer av handlingar. Högskoleverket har även frågat var i organisationen och hur handlingar i ärenden om antagning, tillgodoräknande, examensbevis, anstånd och studieuppehåll registreras.

Operahögskolan har svarat följande. I samband med översynen av Operahögskolans arkiv och diarium och enligt Riksarkivets inspektionsrapport den 13 oktober 2009 reviderades och utvecklades högskolans diarium och dokumenthantering. Arkivvården ska avrapporteras till Riksarkivet den 31 juli 2011.

Handlingar om antagning, tillgodoräknande, examensbevis, anstånd och studieuppehåll registreras av högskolans registrator som också är ansvarig för diariet.

Vid tillsynsbesöket uppgav registratorn bl.a. följande. Operahögskolan har för närvarande ett manuellt diarium. Registrering av ansökningar i ärenden

om antagning och övriga ärenden sker således i ett manuellt studieregister. Avsikten är att till hösten 2011 börja använda det elektroniska dokumenthanteringssystemet W3D3. Inför det nya systemet och efter ett föreläggande från Riksarkivet har högskolan under året arbetat för att skapa bättre rutiner. Varje student har en mapp.

Högskoleverkets bedömning

I 5 kap. 1 och 2 §§ offentlighets- och sekretesslagen (OSL) regleras myndigheternas skyldighet att registrera allmänna handlingar och vad registret ska innehålla. I 1 § anges följande.

Allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet, om inte annat följer av andra–fjärde styckena.

Om en myndighet hos en annan myndighet har elektronisk tillgång till en upptagning för automatiserad behandling som är en allmän handling ska handlingen registreras endast av den myndighet som gjort upptagningen tillgänglig för den andra myndigheten.

Handlingar som inte omfattas av sekretess behöver inte registreras om de hålls ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats.

Om det är **uppenbart att en allmän handling är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet**, behöver den varken registreras eller hållas ordnad.

Enligt 2 § ska, beträffande handlingar som registreras enligt 1 §, det av registret framgå datum då handlingen kom in eller upprättades, diarienummer eller annan beteckning handlingen fått vid registreringen, i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare, och i korthet vad handlingen rör.

Dessa bestämmelser om diarieföring har kommit till för att garantera att den som vill ta del av allmänna handlingar också har denna möjlighet bl.a. genom att handlingarna går att identifiera. Ett annat syfte som diarieföringen möjliggör är kontrollfunktionen. Omständigheten, att myndigheterna är medvetna om att deras handlingar när som helst kan bli föremål för granskning, utgör en betydelsefull garanti för att mål och ärenden handläggs korrekt (Alf Bohlin, *Offentlighetsprincipen*, åttonde uppl., 2010, s. 23).

Högskoleverket konstaterar att vad gäller studentärendena har det funnits få handlingar att granska. Detta beror på att det enligt uppgift från Operahögskolan inte har förekommit några ärenden om tillgodoräknande och anstånd med att påbörja studierna. En annan anledning är att hanteringen av ärenden om antagning varit muntlig och att skriftliga beslut i dessa ärenden inte har fattats. Högskoleverket kan dock konstatera att ansökningshandlingarna i

antagningsärendena är ankomststämplade. I ett av de tre ärendena om studieuppehåll fanns inte någon dokumentation. Några överklagade studentärenden har heller inte funnits att granska.

Högskoleverket utgår från att Operahögskolan ser över hanteringen av studentärendena, se Högskoleverkets bedömning i avsnittet om ärenden som saknar skriftliga beslut under rubriken *Formella krav på högskolans beslut*.

Posthantering

Högskoleverket har bitt Operahögskolan att beskriva rutinerna för hantering av post och e-post. Dessutom har verket frågat om det finns rutiner för hantering av post som adresserats till de anställda personligen vid deras ledigheter eller annan frånvaro.

Operahögskolan har svarat följande. Post hanteras av vaktmästeriet, som tar emot, öppnar och fördelar inkommande post till berörda medarbetare. Vid tveksamheter kring vem som ska motta posten tas kontakt med förvaltningschefen eller någon annan person inom myndigheten för att avgöra vart posten ska ställas.

Då e-post adresserad till enskild medarbetare inte kan besvaras på grund av mottagarens ledighet, tjänsteförättning eller annan orsak ska information och hänvisning lämnas på e-postkontot. Myndighetens epostbrevlåda (registrator @operahogskolan.se) läses av ersättare när registratören inte finns på plats, vid bl.a. semester. Rutiner för hantering av e-post kommer att ingå i utvecklingen av informationssäkerhet vid Operahögskolan. Detta som en effekt av Riksrevisionens granskning av intern styrning och kontroll av informations säkerheten vid Operahögskolan.

Postförsändelser som är personligt adresserade till personal som är ledig eller frånvarande från skolan för en längre tid eftersänds till uppgiven adress för ledighet. Post till rektorn eller förvaltningschefen hanteras av någon annan myndighetsansvarig tjänsteman vid längre ledigheter eller frånvaro.

Vid tillsynsbesöket bekräftade *registratorn* att personalen får bevaka sina egna e-postlådor. Rektorn kan liksom övriga anställda bevaka sin post via mobiltelefonen. Semestern är en kritisk period då inga rutiner finns.

Vid samtal med *representanterna* för utbildningarna uppgav de att de inte får så mycket pappersförsändelser.

Högskoleverkets bedömning

Myndigheter måste vid förfrågan från någon enskild kunna pröva om den post som är adresserad till de anställda personligen utgör en allmän handling. Myndigheter måste därför ha tillgång till de anställdas post vid deras frånvaro. Justitieombudsmannen (JO) har i ett beslut uttalat, att om befattningshavare har egna e-postadresser hos en myndighet, måste myndigheten ha rutiner som tillförsäkrar att såväl innehållet i befattningshavarens e-postlåda som e-postloggen är tillgängliga för myndigheten även under befattningsha-

varens frånvaro. Myndigheters rätt att ta del av vanliga postförsändelser som har adresserats direkt till en befattningshavare grundas normalt på fullmakt från befattningshavaren. Ett sådant system är lämpligt även för e-posten. Se JO:s beslut den 22 januari 2002, dnr 2668-2000.

Vidare har JO i ett annat beslut yttrat sig om den konflikt som kan uppstå om personalen inte har lämnat något medgivande till att någon annan öppnar hans eller hennes post som är personadresserad. Beslutet gällde en arbetsgivare som öppnade all post, även brev som var adresserade personligen till de anställda, och någon fullmakt fanns inte i det aktuella fallet. JO anförde att en försändelse som är adresserad till en myndighet inte får bli liggande öppen om en tjänsteman av någon anledning inte är närvarande. Dock får man inte bortse från möjligheten att försändelsen inte rör tjänsten, utan mottagarens rent privata angelägenheter. Ett brytande av försändelsen kan därför komma i konflikt med intresset att slå vakt om privatlivets helgd, jfr också bestämmelsen i 4 kap. 9 § brottsbalken om intrång i förvar. För att en myndighet ska kunna komma till rätta med de problem, som kan uppstå beträffande personadresserad post, är det lämpligt att de anställda ger fullmakt till någon annan vid myndigheten att öppna post med personlig adress. Myndigheten kan dock inte kräva att samtliga anställda ska ge fullmakt till registratören eller någon annan. Se JO:s beslut den 16 november 2001, dnr 2022-2000.

Högskoleverket vill framhålla att bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet (offentlighetsprincipen) är tillämpliga på både pappersförsändelser och post som sänds på elektronisk väg. Bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF).

I 2 kap. 1 § TF anges följande. Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning ska varje svensk medborgare ha rätt att ta del av allmänna handlingar.

Enligt 2 kap. 3 § TF förstås med handling en ”framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel”. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och enligt 6 eller 7 § TF är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten.

En förutsättning för att offentlighetsprincipen ska kunna fungera i praktiken är att det går att ta reda på vilka allmänna handlingar som finns hos en myndighet. Grundläggande bestämmelser om myndigheternas skyldighet att registrera (diarieföra) allmänna handlingar finns därför i offentlighets- och sekretesslagen.

Det anförda innebär att e-brev ska hanteras så att allmänheten kan få vetskap om deras existens och kunna ta del av försändelsen vid förfrågan. Det räcker inte heller med att varje handläggare själv bevakar sin e-post. Myndigheter måste ha tillgång till de e-brev som skickas till de anställda vid deras frånvaro för att vid förfrågan från någon enskild kunna pröva om den aktuella handlingen utgör en allmän handling. En sådan prövning ska ske genast respektive skyndsamt (se 2 kap. 12 och 13 §§ TF).

Högskoleverket konstaterar att det varken finns riktlinjer eller rutiner för hur de anställda ska hantera personadresserad post vid deras frånvaro. Det gäller både vanliga pappersförsändelser och e-brev. Ett bra sätt som JO anvisat är ett system med fullmakter som omfattar alla sorters försändelser. Opera-högskolan var vid besöket medveten om problemet och Högskoleverket utgår från att högskolan skapar fungerande rutiner för hanteringen av posten vid de anställdas frånvaro.

Förvaltningslagen och myndighetsförordningen

Besök och öppethållande

Högskoleverket har bett Operahögskolan att redogöra för hur högskolan uppfyller kraven på att myndigheterna bl.a. ska ta emot besök och hålla öppet under vissa tider.

Operahögskolan har svarat följande. På högskolans webbplats finns uppgifter om öppethållande, telefon- och faxnummer samt e-postadresser till personalen. Operahögskolan har också ett växeltelefonisystem där samtal tas emot enligt turordning och där information om ändrade öppethållandetider och tillfälliga förändringar i myndighetens kontaktbarhet lämnas. Myndighetens öppethållande understiger inte två timmar per dag, utom vid enstaka tillfällen då det som regel finns möjligheter att komma i direkt kontakt med personalen via mobiltelefoner eller e-post. Under semesterperioder förläggs personalens semestrar så att öppethållandet kan genomföras. Då det inte är möjligt att ha ett kontinuerligt öppethållande på plats, hänvisas till kontaktmöjligheter via e-post och telefon till tjänstgörande personal.

Operahögskolan har under tillsynsbesöket uppgett att de har uppmärksammat problemet med att uppfylla kravet på öppethållande och att de arbetar för att klara detta. Det går att nå personal även då högskolan är stängd och allmänna handlingar kan lämnas ut. Operahögskolan ska se över vilka möjligheter det finns att samverka med andra myndigheter, t.ex. Kungl. Tekniska högskolan.

Högskoleverkets bedömning

I 5 § förvaltningslagen (1986:223) ställs krav på att myndigheter ska ta emot besök och telefonsamtal från enskilda. Om särskilda tider för detta är bestämda ska man underrätta allmänheten om dem. Myndigheterna ska också se till att det är möjligt för enskilda att kontakta dem med hjälp av bl.a. elektronisk post och att svar kan lämnas på samma sätt. Vidare framgår att en myndighet ska ha öppet under minst två timmar varje helgfri måndag till fredag för att kunna ta emot och registrera allmänna handlingar och för att kunna ta emot en begäran om utlämnande av en allmän handling som förvaras hos myndigheten.

Högskoleverket bedömer att kraven i 5 § förvaltningslagen inte uppfylls fullt ut. Verket noterar dock att Operahögskolan kommer att se över hur problemet kan lösas, t.ex. genom samverkan med andra myndigheter.

Handläggningstider

Högskoleverket har frågat var i Operahögskolans organisation ärenden om antagning, tillgodoräknande och examensbevis handläggs och om universitetet har riktlinjer för hur lång handläggningstiden för olika ärenden bör vara. Verket har vidare frågat vad Operahögskolan anser vara en acceptabel handläggningstid för examensärenden och bett om en redogörelse för hur lång handläggningstiden normalt är för överlämnande av ett överklagande till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) uppdelat på de olika ärendekategorier som förekommer.

Operahögskolan har svarat bl.a. följande. Planeringssekreteraren handlägger ärenden om antagning, tillgodoräknande och examensbevis i samverkan med rektorn och förvaltningschefen. Högskolan har inte några riktlinjer för handläggningstider, men ärendena handläggs så snabbt det går. Handläggningstiden för examensärenden uppgår sällan till mer än någon enstaka dag. Högskolan har inte haft några överklaganden som överlämnats till ÖNH.

Högskoleverkets bedömning

I 7 § förvaltningslagen anges bl.a. att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Examensärenden

Högskoleverket har vid besöket på Operahögskolan granskat tio slumpvis utvalda ärenden om utfärdande av examensbevis. Ärendena har kommit in till högskolan under 2010. I alla av de granskade ärendena har diploma supplement bifogats examensbevisen. Högskoleverket har informerats om att examensbevisen utfärdas automatiskt när en student har avslutat sina studier.

Justitieombudsmannen (JO) har i flera beslut uttalat sig om handläggningstiden för examensbevis. I ett ärende hade handläggningen av två studenters ansökningar om examensbevis tagit fyra och en halv respektive två och en halv månad. JO fann att handläggningstiderna, mot bakgrund av det allmänna skyndsamhetskravet i 7 § förvaltningslagen, inte var godtagbara (se JO:s beslut 2004-12-06, dnr 314-2004 och 673-2004).

Högskoleverket anser att handläggningstiden för examensärenden normalt inte bör överstiga två månader.

Eftersom det inte finns några ansökningshandlingar från studenterna går det inte att klarlägga hur lång handläggningstiden har varit i varje enskilt fall. Samtliga granskade examensbevis är dock utfärdade i mitten av juni, med ett undantag för mitten av december. Högskolan har angett att undantaget berodde på att en student, på egen begäran, förlängt sin studiegång med en termin. Högskoleverket drar därför slutsatsen att Operahögskolans uppgifter, om att examensbevisen utfärdas i samband med att studenten avslutar sina

studier, stämmer. Handläggningstiderna för examensbevisen får mot denna bakgrund anses vara föredömligt korta.

Ett problem som Högskoleverket kan se med att studenterna inte ansöker om examensbevis är att det inte framgår vilken examen studenten begärt att få och om högskolan har utfärdat den. Man bör i detta sammanhang också beakta att ett avslag på en students begäran att få ett examensbevis går att överklaga till Överklagandenämnden för högskolan.

Ärenden om tillgodoräknande

Högskoleverket har inte kunnat granska handläggningstiderna för ärenden om tillgodoräknande eftersom Operahögskolan, enligt uppgift, inte haft några sådana ansökningar.

Ärenden om anstånd och studieuppehåll

Högskoleverket har inte kunnat granska handläggningstiderna för ärenden om *anstånd* eftersom Operahögskolan inte har haft några sådana ärenden.

I de två ärenden om studieuppehåll som fanns dokumenterade var handläggningstiderna 12 dagar i båda fallen, vilket är utmärkt.

Rättning av prov

Vid besöket upplyste Operahögskolan om att det sällan är fråga om traditionella skrivningar, normalt sker kontinuerliga utvecklingssamtal mellan studenterna och deras lärare. Vid de tillfällen skriftliga prov förekommer meddelas resultatet i nära anslutning till proven, inte senare än inom två veckor, men oftast snabbare. Operahögskolan har även uppgett att det inte finns någon dokumentation utöver att resultatet skrivs in i studenternas mappar.

Studentrepresentanterna har förklarat att de inte har varit några problem med att få resultaten från vare sig praktiska eller teoretiska prov.

Eftersom Operahögskolan inte dokumenterat dessa ärenden har verket inte kunnat granska handläggningstiderna för rättning av prov.

I ett ärende har JO uttalat att en norm om tre veckors rättningstid förefaller ändamålsenlig. Ärendet avsåg en kurs om 7,5 högskolepoäng där en rättningstid om fem och en halv vecka inte ansågs acceptabel. (JO:s beslut den 18 juli 1991, dnr 3980-1990).

Högskoleverket anser att utgångspunkten för lärosätenas riktlinjer om rättningstid borde vara vad JO anför i nämnda beslut. Verket ser därför positivt på att Operahögskolan, utifrån den information som inhämtats från högskolan och studentkåren, håller sig inom dessa ramar.

Överklagade ärenden

Operahögskolan har enligt uppgift inte mottagit några överklagade studentärenden. Högskoleverket har därför inte kunnat ta några stickprov för att kontrollera handläggningstiderna.

Överklagandehänvisningar

Högskoleverket har bett Operahögskolan att ge in kopior av samtliga typer av överklagandehänvisningar som förekommer inom högskolan. Högskoleverket har vidare frågat om högskolan har riktlinjer för hur överklaganden ska hanteras och, om så är fallet, bett högskolan att bifoga dessa. Högskoleverket har dessutom frågat om det alltid lämnas en överklagandehänvisning vid negativa beslut om examen och vid negativa beslut om tillgodoräknande.

Operahögskolan har bifogat den information som finns om överklaganden i olika dokument vid högskolan och svarat bl.a. följande. Förvaltningschefen handlägger överklaganden enligt de allmänna bestämmelser som finns i bl.a. förvaltningslagen. Det finns inte några särskilda riktlinjer vid högskolan, men i vissa dokument såsom högskolans antagningsordning, högskolans anställningsordning och högskolans policy om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll finns information om hur man kan överklaga sådana ärenden.

Högskoleverkets bedömning

I 21 § förvaltningslagen anges bl.a. att om ett beslut går parten emot, och kan överklagas, ska parten underrättas om hur beslutet kan överklagas. Enligt bestämmelsen har myndigheter således en skyldighet att lämna en överklagandehänvisning. Av 23–25 §§ förvaltningslagen framgår hur beslut överklagas. Överklagandehänvisningen måste överensstämma med vad som föreskrivs i 23 § förvaltningslagen om hur ett beslut överklagas, t.ex. tiden för överklagandet och klagoskrivelsens adressat (se Hellners och Malmqvist, *Förvaltningslagen med kommentarer*, 3 uppl., 2010, s. 258).

Högskoleverket har granskat den information som finns i högskolans olika dokument om att överklaga ärenden om anställningar, behörighet för utbildningar, studieuppehåll och anstånd med studier.

Enligt 22 § anställningsförordningen (1994:373) räknas tiden för överklagande av beslut om att anställa någon från den dag då information om detta lämnades på myndighetens anslagstavla. Högskoleverket noterar att det i högskolans anställningsordning inte anges inom vilken tid ett överklagande ska ha kommit in och från vilken dag överklagandetiden räknas. Vidare saknas information om adresserna till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) och Operahögskolan samt att överklagandet ska lämnas in eller skickas till Operahögskolan.

I antagningsordningen anges inte adressen till Operahögskolan eller till ÖNH.

I högskolans policy om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll anges att överklagandet ska ha inkommit till Operahögskolan inom tre veckor från den dag den klagande *mottog* beslutet. Det korrekta är dock enligt 23 § förvaltningslagen andra stycket att överklagandet ska ha kommit in till beslutsmyndigheten inom tre veckor från den dag då den klagande fick *del* av beslutet.

Högskoleverket förutsätter att överklagandehänvisningar kommer att lämnas vid samtliga beslut som går att överklaga och som har gått part emot. Upplysningsvis kan nämnas att hantering av överklaganden har behandlats i Högskoleverkets rapport Högskolornas handläggning av överklaganden (Högskoleverkets rapportserie 2006:51 R).

Formella krav på högskolans beslut

Högskoleverket har frågat Operahögskolan om högskolan uppfyller de formella kraven på beslut som framgår av bestämmelserna i myndighetsförordningen (2007:515) och förvaltningslagen (1986:223).

Operahögskolan har svarat bl.a. följande. Det saknas rutiner för hur samtliga beslut vid högskolan ska omfattas av det beskrivna regelverket. För rektor har upprättats beslutsformulär i ordnad serie. För vissa andra beslut är motsvarande rutiner under utveckling.

Vid besöket frågade Högskoleverket vilka beslut det var som är under utveckling och fick till svar att det främst rörde beslut av förvaltningschefen.

Beslut av rektor och förvaltningschef

Högskoleverket har begärt att få beslut fattade av befattningshavare på Operahögskolan. Då befattningshavarna och de skriftliga besluten är få på Operahögskolan tog Högskoleverket del av åtta rektorsbeslut och sex anställnings-/uppdragsavtal där förvaltningschefen har fattat besluten.

Ärenden som saknar skriftliga beslut

Vid granskning av antagningsärenden fann verket att det saknades skriftliga beslut i samtliga ärenden.

Vid besöket uppgav Operahögskolan följande. Det fattas inte några skriftliga beslut över de sökande som inte blir antagna, men alla sökandes ansökningshandlingar ankomststämplas och diarieförs. Operahögskolan informerar om dem som gått vidare på högskolans webbplats. De sökande som går vidare fick tidigare ett brev underskrivet av rektorn. I år har de som antagits fått ett välkomstbrev via e-post från planeringssekreteraren.

Ett av de tre ärendena om studieuppehåll som fanns har också handlagts muntligt utan att det finns något skriftligt beslut.

Dessutom saknas skriftliga betygsbeslut (se om rättning av prov i avsnittet *Handläggningstider*).

Högskoleverkets bedömning

Enligt 20 § myndighetsförordningen ska ärendena hos en myndighet avgöras efter föredragning. I arbetsordningen eller i särskilda beslut får myndigheten dock bestämma att ärenden som avgörs av någon annan person än myndighetens chef inte behöver föredras. Myndighetschefen får utan föredragning fatta beslut som inte kan skjutas upp till dess att ärendet har hunnit föredras.

Det framgår av 21 § myndighetsförordningen att det för varje beslut i ett ärende ska upprättas en handling som visar

1. dagen för beslutet
2. beslutets innehåll
3. vem som har fattat beslutet
4. vem som har varit föredragande
5. vem som har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Vid myndighetsutövning mot någon enskild är även bestämmelserna i 19–21 §§ förvaltningslagen tillämpliga. I sådana fall ska ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende som huvudregel innehålla de skäl som har bestämt utgången. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis bl.a. om beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att upplysa om skälen eller om beslutet rör tjänstetillsättning, antagning till frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart. Har skälen utelämnats, bör myndigheten på begäran av den som är part om möjligt upplysa honom eller henne om dem i efterhand. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska en underrättelse lämnas om hur det kan överklagas och om eventuell avvikande mening.

Beslut av rektor och förvaltningschef

För rektor finns upprättade beslutsformulär som ordnas i en serie i nummerordning. Dessa beslut samlas i en pärm och är därför överskådliga och tillgängliga för dem som önskar ta del av dem.

Rektorsbesluten uppfyller de krav som ställs i 21 § myndighetsförordningen. I delegationsordningen anges att rektorn fattar samtliga beslut gällande anställning av lärare. Förvaltningschefen kan på rektorns delegation fatta beslut om anställning av direkt underställd personal. Vad gäller de avtal som är undertecknade av förvaltningschefen rör de alla anställningar. Bland avtalen återfinns åtminstone två som rör anställning av lärare. Sådana beslut ska dock fattas av rektorn enligt delegationsordningen.

Högskoleverket förutsätter att beslut fortsättningsvis kommer att fattas i enlighet med delegationsordningen.

Ärenden som saknar skriftliga beslut

Vid antagning till utbildning gäller enligt 4 kap. högskolelagen att högskolorna ska ta emot sökande som uppfyller behörighetskraven för studierna. Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan tas emot ska ett urval göras bland dem. I 7 kap. högskoleförordningen anges att frågor om antagning avgörs av högskolan och att ett maskinellt framtaget besked om antagning gäller såsom högskolans beslut. Av 12 kap. samma förordning framgår att beslut om att en sökande inte uppfyller kraven för behörighet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH). En förutsättning för att ett

beslut ska kunna överklagas är också att det är dokumenterat (Hellners och Malmqvist, *Förvaltningslagen med kommentarer*, 3 uppl., 2010, s. 234).

Av 21 § förvaltningslagen framgår att vid myndighetsutövning mot någon enskild ska en sökande underrättas om innehållet i beslutet och myndigheterna bestämmer hur underrättelsen ska ske. Om beslutet går sökande emot och kan överklagas ska underrättelse ges om hur han eller hon kan överklaga det.

Förvaltningslagen utgår från att myndigheter dokumenterar sina beslut, även om det inte finns någon uttrycklig föreskrift om detta i lagen. En dokumentationsskyldighet följer dock av allmänna rättsgrundsatser. Vissa regler i förvaltningslagen förutsätter att beslutet ska dokumenteras. En förutsättning för att ett beslut ska kunna överklagas är att det är dokumenterat (Hellners och Malmqvist, *Förvaltningslagen med kommentarer*, 3 uppl., 2010, s. 234).

Av 12 kap. högskoleförordningen framgår att beslut, om att en sökande inte uppfyller kraven för behörighet och beslut att inte bevilja en student att få fortsätta sina studier efter studieuppehåll, kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH). ÖNH har i ett beslut (beslut 2001-10-02, reg.nr 32-556-01) avvisat ett överklagande av ett beslut om behörighet på grund av att det inte fanns något skriftligt beslut.

Högskoleverket konstaterar att det saknas skriftliga beslut i samtliga antagningsärenden och i ett ärende om studieuppehåll.

Även om det inte finns något krav på att beslut ska vara skriftliga anser Högskoleverket att en tydlig myndighetsutövning kräver detta. Som framgår är det också en förutsättning för att få sin sak prövad av ÖNH.

Högskoleverket anser således att det är viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt att Operahögskolan dokumenterar sina beslut. Vad gäller antagningsbesluten ska det också tydligt framgå om besluten avser behörighet eller urval, eftersom behörighetsbeslut till skillnad från urvalsbeslut går att överklaga. Om det är fråga om bristande behörighet ska man ge en överklagandehänvisning så att studenten får möjlighet att ta tillvara sin rätt i högre instans.

Sammanfattningsvis finner Högskoleverket det anmärkningsvärt att Operahögskolan inte har dokumenterat besluten och utgår från att Operahögskolan snarast ser över rutinerna för ärenden om antagning och studieuppehåll. Även betygsbesluten bör dokumenteras på ett tydligt sätt.

Operahögskolan har efter tillsynsbesöket lämnat följande kommentar. Rektorn fattar nu formella beslut över de som antagits och varje student får ett antagningsbesked. Däremot får de sökande som inte antas, det vill säga de som slås ut i urvalet, endast ett meddelande om detta. Högskolan överväger fortsatta åtgärder i denna del.

Författningenlig verksamhet

Högskoleverket har frågat vilka åtgärder Operahögskolan vidtar för att säkerställa att verksamheten bedrivs författningenligt.

Operahögskolan har svarat följande. Högskolans ledning har arbetat målmedvetet för att fullfölja de intentioner och rutiner som har påbörjats och skapats under högskolans tidigare ledningar. Under de senaste två åren har ledningen arbetat med att utveckla högskolans strategi. Det regelverk och de författningar som ligger till grund för verksamheten vid Operahögskolan har bildat ramverk för det utvecklingsarbete som har bedrivits vid lärosätet. Detta innebär utveckling av exempelvis rutiner, system och kompetens inom områden som har som målsättning att stärka ledningens möjligheter att ansvara för verksamheten. Resurser har tillförts verksamheten kring forsknings- och utbildningsnämndens verksamhet för att säkerställa att verksamheten följer de regelverk som finns. Förvaltningen har utvecklat kompetens och systemstöd för att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt, att redovisningen sker på ett betryggande sätt och att tilldelade medel används på bästa sätt. Rutiner och system har skapats för verksamhetsuppföljning och återrapportering till regeringen i form av årsredovisningen.

Högskoleverket har tagit del av dokumentet *Mål och vision Operahögskolan Tradition – Interpretation – Innovation*.

Högskoleverkets bedömning

Av 3 § myndighetsförordningen framgår att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. Det framgår av 2 kap. 2 § högskoleförordningen att det är styrelsen för högskolan som har detta ansvar. Högskolan omfattas inte av kravet i 1 kap. 5 a § högskoleförordningen om att ha en internrevision.

Av Operahögskolans svar och dokumentet *Mål och vision Operahögskolan Tradition – Interpretation – Innovation* framgår att Operahögskolan bedriver ett målmedvetet arbete med att skapa ett lokalt regelverk, system och rutiner som syftar till att Operahögskolan ska verka effektivt och inom gällande rätt. Mycket av detta utvecklingsarbete är dock vid Högskoleverkets besök under utveckling. Högskoleverket ser positivt på det pågående utvecklingsarbetet och utgår från att Operahögskolan också ser över de frågor som verket har haft synpunkter på i de olika avsnitten. Rapporten kommer att följas upp.

Efter tillsynsbesöket har Operahögskolan uppgett att vissa av bristerna redan har åtgärdats och att högskolan arbetar vidare med rapporten som stöd i sitt kvalitetsarbete.

Högskoleverket är en myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, tillsyn, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar och analyser, bedömning av utländsk utbildning och studieinformation.

Läs mer på vår webbplats www.hsv.se.